

Politiek houdt onderwijs in de tang

Rapport-Dijsselbloem heeft weinig verbetering gebracht: plannen worden nog altijd te haastig ingevoerd

Laura van Baars

REDACTIE ONDERWIJS & OPVOEDING

De politiek heeft haar greep op het onderwijs niet verslapt, maar juist versterkt. Na de mislukking van onderwijsvernieuwingen als de basisvorming, studiehuis en het nieuwe leren, oordeelde de Commissie Dijsselbloem in 2008 dat de overheid moest ophouden met het invoeren van koerswijzigingen op school zonder de effecten te hebben getest. Maar sindsdien is de overheid zich nog intensiever gaan bemoeien met de manier waarop in Nederland onderwijs gegeven wordt.

Dit blijkt uit een rondgang die *Trouw* de afgelopen maanden maakte langs prominenten in de onderwijswereld. Wat valt er te zeggen over de lessen die het onderwijs uit 'Dijsselbloem' getrokken heeft? De Onderwijsraad publiceert binnenkort een antwoord op die vraag. *Trouw* neemt een voorschot.

Docenten en scholieren waren volgens de commissie de laatste jaren van hot naar her geslingerd, en de kwaliteit van het onderwijs had zwaar geleden onder de dadendrang van politici, ambtenaren en schoolbestuurders. 'Laat het onderwijs weer toekomen aan onderwijs', adviseerde de commissie.

Ouders en leraren moesten van de commissie meer te zeggen krijgen over het onderwijs. Maar dat is niet gebeurd. De opleiding van leraren is flink ter hand genomen door de politiek. Studenten worden onderworpen aan verplichte toetsen voor rekenen, taal en algemene kennis.

Vanaf 2015 zijn leraren ook verplicht om hun lerarenbeurs te gebruiken voor bijscholing. Volgens Walter Dresscher van de Algemene Onderwijsbond is dit een typisch voorbeeld van een 'top-down'-benadering.

Er is ondertussen bezuinigd op overleg met ouderraden. Koepels van ouderraden van openbare en bijzon-

Jeroen Dijsselbloem

dere scholen zijn hun subsidie kwijtgeraakt. Het ministerie heeft wel een gemeenschappelijk platform voor ouders laten oprichten, de Landelijke Ouderraad. Zo is er nog een formele spreekbuis van de ouders in Den Haag. Maar het draagvlak voor deze koepel is, bijvoorbeeld bij christelijke ouders, niet groot.

"Schaalvergroting is een middel om

het politieke overleg makkelijker te maken", zegt Marcel Wintels, de hbo-bestuurder die de bijna failliete onderwijsmoloch Amarantis saneerde. "En dat is nooit in het belang van de individuele docent of leerling."

Hoewel politici niet de verdenking op zich wil laden onderwijsvernieuwingen er weer te haastig doorheen te jassen, gebeurt dat nog steeds. Volgens Boris van der Ham ging het bij het passend onderwijs, waarbij kinderen met een handicap naar een gewone school moeten, weer mis. Deze verandering kwam te snel, en was onzorgvuldig, aldus het voormalige Tweede-Kamerlid dat lid was van de Commissie Dijsselbloem.

Rinda den Besten, voorzitter van de koepel van basisscholen, de PO-Raad, wil het overheidsoptreden op sommige vlakken ook verdedigen. "De onderwijsinspectie heeft een steeds grotere broek aangetrokken. Maar het aantal zwakke scholen is de afgelopen jaren wel drastisch teruggebracht."

Volgens filosoof Ad Verbrugge is overheidsoptreden soms broodnodig om orde op zaken te stellen. Bijvoorbeeld in de wijze waarop scholen omgaan met geld. Volgens Verbrugge besteden ze dat niet aan goed onderwijs, maar aan mooie folders en 'leuke' studies die veel studenten trekken. "Maar de financiering heeft de Commissie Dijsselbloem niet onderzocht."

Daarmee is het belangrijkste aspect van het Nederlandse onderwijs door de Tweede-Kamercommissie buiten beschouwing gelaten, vindt Verbrugge. Het is volgens hem ook meteen de reden waarom het rapport weinig teweeg heeft gebracht.

"Want het geld bepaalt waar de belangen liggen. De Commissie Dijsselbloem kan tien leuke aanbevelingen doen, maar als je niet kijkt waar de macht ligt, is het vechten tegen de bierkaai."

VERDIEPING 2|5

De school is geen bedrijf

Israëlische wapenindustrie

come to Israel to buy arms.

Beelden uit de documentaire 'The Lab' van Jotam Feldman.

Na geslaagde test in Gaza verkopen de nieuwe wapens goed

Dankzij de oorlogen die Israël in de Gazastrook voert, kunnen Israëlische wapenhandelaars hun producten in de praktijk laten tes-

ten. Dat helpt bij het vinden van klanten op de internationale markt. Dat is in een notendop het verhaal van de documentaire 'The Lab' van de Israëlische regisseur Jotam Feldman. Vanavond is de Nederlandse première in De Balie in Amsterdam. Feldman gaat daar met het publiek in discussie. De Israëlische wapenindustrie is

deze eeuw uitgegroeid tot een miljardenbedrijf - een drijvende kracht in de economie van het land. Honderdduizenden Israëliërs zijn direct afhankelijk van wapenexport. Feldman vraagt zich af hoe zuiver de motieven zijn voor een oorlog.

WERELD 14 Meer nieuws

Koopkracht stijgt met kwart procent

Ouderen krijgen juist minder te besteden

Lex Oomkes

De koopkracht gaat in 2015 met gemiddeld een kwart procent omhoog, melden de onderhandelaars trots in augustus, nadat de begrotingsbesprekingen waren afgerond. Maar uit cijfers die volgende week dinsdag, Prinsjesdag, officieel bekendgemaakt zullen worden, blijkt dat die betere koopkracht er bepaald niet voor alle inkomensgroepen in zit. Vooral voor ouderen niet.

Het beeld is divers. Voor mensen onder de AOW-leeftijd is er vrijwel altijd sprake een plus. Uitzondering: huishoudens met één modaal inkomen. In zo'n huishouden daalt de koopkracht met 2,75 procent.

Uitschieter is de alleenstaande met kinderen en minimumloon. Die gaat er maar liefst 10 procent op vooruit. De oorzaak was gisteren niet te achterhalen, maar zo'n sterk effect kan alleen veroorzaakt worden door verhoging van kind-afhankelijke regelingen.

Op Prinsjesdag wordt precies duidelijk welke maatregelen oorzaak zijn van de verschuivingen in de koopkracht. Een aantal daarvan is inmiddels wel bekend. Zo gaat de arbeidskorting voor inkomens boven 40.000 euro omhoog en gaat het tarief voor de eerste schijf omlaag. Ook een hogere ziektekostenpremie heeft invloed op het netto beschikbare inkomen.

Het kabinet stond voor de opgave een tegenvaller te dekken van 660 miljoen euro. Die werd veroorzaakt door het schrappen van het plan om alle toeslagen te vervangen door één huishoudtoeslag. De operatie bleek te ingewikkeld.

Ouderen draaien nu voor die tegenvaller op. De ouderentoeslag in de vrijstelling van de vermogensbelasting wordt geschrapt (opbrengst 190 miljoen) en de ouderenkorting

Koopkracht in 2015

Minima (bijstandsniveau)
Met gezin +0,75%
Alleenstaand +0,5 %

Alleenstaande
Minimumloon +0,75 %
2x modaal +0,75 %
(modaal= 33.000 euro per jaar)

Alleenverdiener met kinderen
Modaal -2,75 %
2x modaal +0,25 %

Tweeverdieners met kinderen
1: modaal 2: 0,5 modaal 0 %
1: 2x modaal 2: modaal +0,25 %

Alleenstaande met kinderen
Minimumloon +10,0 %
Modaal +1,75 %

Ouderen
Alleenstaande met alleen AOW 0%

AOW met 10.000 euro aanvullend pensioen -1,0 %
beide partners alleen AOW -0,5%
beide partners AOW met 10.000 euro aanvullend pensioen -1,75 %

van de inkomstenbelasting wordt verlaagd met 80 euro (levert 195 miljoen op). Bovendien wordt de inkomensafhankelijke bijdrage aan de ziektekostenverzekering voor zzp'ers en ouderen verhoogd.

ECONOMIE 15

De koopkracht daalde vier jaar op rij